

Bruxelles, 31. srpnja 2025.
(OR. en)

11315/25

Međuinstitucijski predmet:
2025/0244 (NLE)

COPEN 202
DROIPEN 79
JAI 1042
ENV 704
RELEX 1009

PRIJEDLOG

Od: Glavna tajnica Europske komisije, potpisala direktorica Martine DEPREZ

Datum primitka: 29. srpnja 2025.

Za: Thérèse BLANCHET, glavna tajnica Vijeća Europske unije

Br. dok. Kom.: COM(2025) 434 final

Predmet: Prijedlog
ODLUKE VIJEĆA
o sklapanju, u ime Europske unije, Konvencije Vijeća Europe o zaštiti okoliša putem kaznenog prava

Za delegacije se u prilogu nalazi dokument COM(2025) 434 final.

Priloženo: COM(2025) 434 final

EUROPSKA
KOMISIJA

Bruxelles, 29.7.2025.
COM(2025) 434 final

2025/0244 (NLE)

Prijedlog

ODLUKE VIJEĆA

o sklapanju, u ime Europske unije, Konvencije Vijeća Europe o zaštiti okoliša putem kaznenog prava

OBRAZLOŽENJE

Ovaj se prijedlog odnosi na sklapanje, u ime Europske unije, Konvencije Vijeća Europe o zaštiti okoliša putem kaznenog prava (dalje u tekstu „Konvencija”).

1. KONTEKST PRIJEDLOGA

Razlozi i ciljevi prijedloga

Kaznena djela protiv okoliša nanose znatnu štetu okolišu, ljudskom zdravlju i gospodarstvima i postaju sve veći problem u EU-u i svijetu. Kaznena djela protiv okoliša četvrta su najveća aktivnost organiziranog kriminala na svijetu nakon trgovine drogom, trgovine ljudima i krivotvorena. Godišnja stopa rasta kreće se od 5 do 7 %⁽¹⁾. Kaznena djela poput nezakonite deforestacije, onečišćenja vode, zraka i tla, trgovine tvarima koje oštećuju ozonski sloj, krivolova i drugih znatno štete biološkoj raznolikosti i ljudskom zdravlju te uništavaju cijele ekosustave. Nastala šteta i degradacija koje su često povezane s organiziranim kriminalom na transnacionalnoj razini imaju globalni učinak, zbog čega je potrebno odlučno djelovanje, dobra međunarodna suradnja utemeljena na zajedničkom razumijevanju kategorija kaznenih djela protiv okoliša, te sankcije i prekogranična suradnja.

EU se u posljednjim desetljećima više zalaže za reguliranje ponašanja koje šteti okolišu. Danas se u znatnom broju zakonodavnih instrumenata EU-a, uglavnom direktiva, utvrđuju relevantni standardi i ograničenja za razne sektore zaštite okoliša te povezane obveze za nositelje dužnosti. Kako bi se dodatno zaštitio okoliš i djelotvornije suzbijalo kaznena djela protiv okoliša, EU je donio Direktivu (EU) 2024/1203 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. travnja 2024. o zaštiti okoliša putem kaznenog prava i zamjeni direktiva 2008/99/EZ i 2009/123/EZ (dalje u tekstu „Direktiva o zaštiti okoliša putem kaznenog prava“). Direktivom o zaštiti okoliša putem kaznenog prava utvrđuju se zajednička minimalna pravila u pogledu definiranja kaznenih djela i sankcija kako bi se bolje zaštitio okoliš, kao i u pogledu mjera za sprečavanje i suzbijanje kaznenih djela protiv okoliša te za djelotvornu provedbu prava Unije u području okoliša. Direktiva o zaštiti okoliša putem kaznenog prava stupila je na snagu 20. svibnja 2024. i njome se od država članica zahtijeva da do 20. svibnja 2026. donesu potrebne mjere za prenošenje.

Vijeće Europe, kao institucija koja je donijela prvi međunarodni instrument za borbu protiv kaznenih djela protiv okoliša u Konvenciji o zaštiti okoliša putem kaznenog prava iz 1998.⁽²⁾ (dalje u tekstu „Konvencija iz 1998.“), također prepoznaje potrebu za poboljšanim međunarodnim pristupom borbi protiv tih kaznenih djela.

Konvencija iz 1998. nikad nije stupila na snagu jer nije postignut potreban minimalni broj ratifikacija ili pristupanja.

Stoga je Upravljački odbor Vijeća Europe za nadzor i koordinaciju aktivnosti u području sprečavanja i kontrole kriminala (Europski odbor za probleme povezane s kriminalom – „CDPC“) osnovao Radnu skupinu stručnjaka za zaštitu okoliša putem kaznenog prava („CDPC-EC“) kako bi se u studiji izvedivosti⁽³⁾ razmotrili mogući daljnji koraci i procijenilo je li izrada nove konvencije kojom bi se zamijenila postojeća Konvencija iz 1998. izvediva i primjerena. Radna skupina je u lipnju 2022. odlučila da je izrada nove konvencije izvediva i primjerena.

⁽¹⁾ UNEP-INTERPOL Rapid Response Assessment: The Rise of Environmental Crime, lipanj 2016.

⁽²⁾ Konvencija o zaštiti okoliša putem kaznenog prava, ETS br. 172, donesena 4. studenog 1998.

⁽³⁾ Studija izvedivosti o zaštiti okoliša putem kaznenog prava „CDPC (2021)9-Fin“.

Odbor ministara Vijeća Europe donio je 23. studenog 2022. mandat novog Odbora stručnjaka za zaštitu okoliša putem kaznenog prava („PC-ENV”)⁽⁴⁾. PC-ENV je osnovan i pod nadležnošću Odbora ministara i CDPC-a zadužen je za izradu nove Konvencije o zaštiti okoliša putem kaznenog prava.

Unija je pregovarala o Konvenciji u skladu s četvrtom mogućnosti iz članka 216. stavka 1. Ugovora o funkcioniranju Europske unije („UFEU”), na temelju čega Unija može dogovoriti i sklopiti međunarodni sporazum ako bi taj sporazum mogao „(...) utjecati na zajednička pravila ili promijeniti njihovo područje primjene”.

Europska komisija je u skladu s člankom 218. stavnica 3. i 4. UFEU-a predstavljala Uniju u pregovorima o Konvenciji, u skladu s Odlukom Vijeća o ovlašćivanju Europske komisije za sudjelovanje⁽⁵⁾.

Unija je aktivno sudjelovala u pregovorima i radila na kompatibilnosti Konvencije i prava Unije, njezinoj dosljednosti s Direktivom o zaštiti okoliša putem kaznenog prava te kvaliteti i dodanoj vrijednosti Konvencije na međunarodnoj razini.

Nakon nekoliko krugova pregovora⁽⁶⁾ PC-ENV je postigao dogovor o tekstu nove konvencije na četvrtom sastanku održanom od 4. do 7. lipnja 2024.

Odbor ministara Vijeća Europe donio je Konvenciju [...] i otvorio ju je za potpisivanje [...] u [...].

Konvencija je općenito potpuno usklađena s pravom Unije, a posebno s Direktivom o zaštiti okoliša putem kaznenog prava. U njoj se bitni koncepti koji proizlaze iz Unijina pristupa kaznenim djelima protiv okoliša na globalnoj razini promiču među članovima Vijeća Europe i najvažnijim međunarodnim partnerima koji mogu postati stranke Konvencije.

Sadržaj Konvencije

Cilj je Konvencije djelotvorno sprečavanje i suzbijanje kaznenih djela protiv okoliša, promicanje i jačanje nacionalne i međunarodne suradnje te utvrđivanje minimalnih pravila koje države mogu upotrebljavati kao smjernice u svojem nacionalnom zakonodavstvu.

Konvencija se primjenjuje na sprečavanje, otkrivanje, istragu, kazneni progon i sankcioniranje kaznenih djela i u njoj se definiraju pojmovi „nezakonit”, „voda”, „ekosustav” i „otpad”. Te su definicije u potpunosti u skladu s relevantnim definicijama i pojmovima iz prava EU-a.

Konvencija obvezuje stranke da poduzmu potrebne mjere za donošenje odredaba utvrđenih u Konvenciji. Uključuje mjere kojima se nezakonita postupanja obuhvaćena Konvencijom utvrđuju kao kaznena djela u domaćem pravu i osiguravaju relevantne sankcije te nekoliko mjera za osiguravanje djelotvorne borbe protiv kaznenih djela protiv okoliša, među ostalim u pogledu resursa, ospozobljavanja, suradnje i strateških pristupa.

Poglavlje o materijalnom kaznenom pravu odnosi se na nezakonita i namjerno počinjena kaznena djela povezana s onečišćenjem, stavljanjem na tržište proizvoda koji krše zahtjeve povezane s okolišem, kaznena djela povezana s kemijskim tvarima, radioaktivnim materijalima ili tvarima, živom, tvarima koje oštećuju ozonski sloj i fluoriranim stakleničkim

⁽⁴⁾ Europski odbor za probleme povezane s kriminalom (CDPC) – mandat Odbora stručnjaka za zaštitu okoliša putem kaznenog prava (PC-ENV), CM(2022)148-add2final.

⁽⁵⁾ Odluka Vijeća (EU) 2023/2170 od 28. rujna 2023. o ovlašćivanju Europske komisije da u ime Europske unije sudjeluje u pregovorima o Konvenciji Vijeća Europe kojom se ukida i zamjenjuje Konvencija o zaštiti okoliša putem kaznenog prava iz 1998. (ETS br. 172), SL L, 2023/2170, 16.10.2023., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2023/2170/oj>.

⁽⁶⁾ Krugovi pregovora održani su od 16. do 18. listopada 2023., od 27. do 29. veljače 2024. i od 4. do 7. lipnja 2024.

plinovima, kaznena djela povezana s otpadom, postrojenjima, brodovima, kao i nezakonitim zahvaćanjem površinskih ili podzemnih voda, trgovanjem nezakonito posjećenim drvom, nezakonitim rudarenjem i ubijanjem, uništavanjem, hvatanjem i posjedovanjem zaštićene divlje flore i faune, trgovanjem zaštićenom divljom faunom i florom, nezakonitim pogoršanjem staništa unutar zaštićenog područja i kaznena djela povezana s invazivnim stranim vrstama.

Konvencijom se također propisuje da se kao posebno teška kaznena djela utvrde sva kaznena djela obuhvaćena Konvencijom ako su počinjena namjerno i za posljedicu imaju posebno ozbiljnu štetu ili uništenje.

Poseban odjeljak o općim odredbama kaznenog prava uključuje odredbe o poticanju, pomaganju i pokušaju, nadležnosti, odgovornosti pravnih osoba, sankcijama i mjerama, otegostnim okolnostima i uzimanju u obzir prethodnih presuda koje je donijela druga stranka. Sankcije za fizičke osobe trebale bi uključivati kazne zatvora, a mogu uključivati i novčane sankcije. Sankcije za pravne osobe trebale bi uključivati kaznene ili nekaznene novčane sankcije, a mogu uključivati druge mjere, kao što su zabrana obavljanja komercijalne djelatnosti, isključenje iz prava na javnu korist, pomoći ili pristup javnom financiranju te stavljanje pod sudski nadzor. Stranke bi također trebale omogućiti zamrzavanje, zapljenu i oduzimanje predmeta i imovinske koristi stečenih kaznenim djelima utvrđenima u skladu s ovom Konvencijom.

Istraga i kazneni progon kaznenih djela ne bi trebali ovisiti o žalbi. Osobe koje imaju dovoljan interes ili koje tvrde da im je povrijedeno pravo i nevladine organizacije koje promiču zaštitu okoliša trebale bi imati pravo sudjelovati u kazrenom postupku u mjeri u kojoj takva prava postoje u stranci u postupcima za druga kaznena djela.

Konvencija obvezuje stranke na međusobnu suradnju i koordinaciju u skladu s ovom Konvencijom i primjenom odgovarajućih međunarodnih i regionalnih instrumenata o suradnji u kaznenim stvarima. Omogućuje i razmjenu informacija između stranaka, pri čemu je potrebno poštovati pravila o zaštiti podataka.

Nadalje, Konvencijom se propisuju mjere zaštite žrtava i svjedoka ili osoba koje prijavljuju kaznena djela ili na drugi način surađuju s pravosuđem.

Osnovat će se Odbor stranaka, sastavljen od predstavnika stranaka, koji će putem mehanizma za praćenje pratiti provedbu Konvencije i olakšavati prikupljanje, analizu i razmjenu informacija, iskustava i dobre prakse između stranaka.

Konvencija također pruža osnovu na temelju koje stranke mogu koristiti određene rezerve, uključujući mogućnost da organizacije za regionalnu integraciju navedu područje primjene određenih pojmoveva u Konvenciji na temelju svojeg usklađenog prava.

- Dosljednost s postojećim odredbama politike u tom području**

O Konvenciji se pregovaralo uzimajući u obzir sveobuhvatne pregovaračke smjernice koje je Vijeće donijelo 28. rujna 2023. zajedno s odobrenjem za pregovore.

Konvencija je u potpunosti usklađena s ciljem Unije da se postigne visoka razina zaštite i poboljšanja kvalitete okoliša kako je propisano u članku 3. stavku 3. UEU-a i članku 191. UFEU-a.

Konvencija precizno odražava područje primjene, strukturu i sadržaj Direktive o zaštiti okoliša putem kaznenog prava te obuhvaća pitanja koja su u nadležnosti Unije, kako je utvrđeno Ugovorima.

Pravne definicije i terminologija u Konvenciji u skladu su s relevantnim pravnim definicijama i pojmovima u okviru prava EU-a, na primjer definicija „ekosustava” iz članka 2. stavka 2. točke (c) Direktive o zaštiti okoliša putem kaznenog prava i članka 3. točke (c) Konvencije. Kategorije kaznenih djela u Konvenciji odgovaraju kaznenim djelima utvrđenima na temelju Direktive o zaštiti okoliša putem kaznenog prava, kao i odredbama o odgovornosti pojedinaca i sankcijama, postupovnim pravima i suradnji, preventivnim mjerama i sudjelovanju civilnog društva.

Kaznena djela protiv okoliša u Konvenciji i njihovo područje primjene jasno su definirani i u skladu su s pravom EU-a, posebno s popisom kaznenih djela iz članka 3. stavka 2. Direktive o zaštiti okoliša putem kaznenog prava. Popis kaznenih djela obuhvaćenih Konvencijom odnosi se na namjerno i nezakonito postupanje i u potpunosti je u skladu s kaznenim djelima utvrđenima u Direktivi o zaštiti okoliša putem kaznenog prava. Kazneno djelo u vezi s „nezakonitim ribolovom” koje je bilo u prvotnom nacrtu Vijeća Europe nije uključeno u tekst dogovoren na stručnoj razini jer stranke nisu postigle dogovor. Nije postignut dogovor ni o području primjene i definiciji kaznenog djela „nezakonitog rudarenja i trgovine mineralima i metalima”, kako je predloženo u prvotnom nacrtu Vijeća Europe. Relevantna odredba izmijenjena je i sada obuhvaća samo rudarske djelatnosti koje se obavljaju bez zakonski obveznog odobrenja za provedbu projekata, što je u skladu s Direktivom o zaštiti okoliša putem kaznenog prava. Nadalje, slično Direktivi o zaštiti okoliša putem kaznenog prava, u Konvenciji se definira „posebno teško kazneno djelo” u slučaju uništenja ili nepopravljive, opsežne i znatne štete ili dugotrajne, opsežne i znatne štete za ekosustav znatne veličine ili vrijednosti za okoliš ili za stanište unutar zaštićenog područja ili za kakvoću zraka, tla ili vode.

Odredbe prvotnog nacrtu Konvencije Vijeća Europe o obvezama država i dužnoj pažnji, nevladinim organizacijama i civilnom društvu, obrazovanju, sudjelovanju privatnog sektora i medija te procjeni tvrdnji o prihvatljivosti za okoliš izbrisane su i nisu uključene u konačni tekst Konvencije.

Odredbe o prevenciji i informiranju, osposobljavanju stručnjaka i prikupljanju podataka u Konvenciji izmijenjene su i sadržajno uskladene s odgovarajućim odredbama Direktive o zaštiti okoliša putem kaznenog prava (npr. člancima 16. i 18. Direktive).

Opće odredbe kaznenog prava, kao što su poticanje, pomaganje i pokušaj, nadležnost, odgovornost pravnih osoba, sankcije i mjere, zamrzavanje i oduzimanje te otegotne okolnosti uključene u Konvenciju u velikoj su mjeri uskladene s odgovarajućim odredbama Direktive o zaštiti okoliša putem kaznenog prava. Osim toga, te se odredbe odražavaju i u drugim instrumentima kaznenog prava EU-a, kao što su Direktiva (EU) 2024/1226 (Direktiva o definiciji kaznenih djela i sankcija za kršenje Unijinih mjera ograničavanja) ili Direktiva (EU) 2017/1371 (Direktiva o suzbijanju prijevara počinjenih protiv finansijskih interesa Unije kaznenopravnim sredstvima) te drugim instrumentima kao što su Direktiva (EU) 2024/1260 (Direktiva o povratu i oduzimanju imovine).

Odgovornost pravnih osoba iz članka 34. Konvencije u potpunosti je u skladu s odredbama članka 6. Direktive o zaštiti okoliša putem kaznenog prava jer ova podliježe istim uvjetima i upotrebljavaju isti tekst. Osim toga, članak 33. Konvencije o nadležnosti uskladen je s odredbama članka 12. Direktive jer se u ova definiraju slične obvezne osnove za utvrđivanje nadležnosti, a odredba o zahtjevima za nadležnost više od jedne stranke Konvencije u pogledu sadržaja i prirode odgovara odredbi Direktive o zaštiti okoliša putem kaznenog prava.

Odredbama Konvencije o sankcijama za fizičke osobe od stranaka se zahtijeva da osiguraju da se kaznena djela obuhvaćena Konvencijom kažnjavaju kaznom zatvora (međutim, bez utvrđivanja posebnih minimalnih zahtjeva za maksimalne kazne zatvora kao u Direktivi o

zaštiti okoliša putem kaznenog prava). Stranke mogu uvesti i novčane sankcije. Te odredbe o sankcijama za fizičke osobe u skladu su s Direktivom o zaštiti okoliša putem kaznenog prava i nalaze se i u drugim instrumentima kaznenog prava EU-a kao što je, na primjer, Direktiva (EU) 2024/1226. U oba pravna okvira propisane su novčane sankcije za pravne osobe i dodatne sankcije ili mјere, kao što su zabrana obavljanja komercijalnih djelatnosti, isključenje iz pristupa javnom financiranju, uključujući natječajne postupke, bespovratna sredstva, koncesije te oduzimanje dozvola i odobrenja. Sve vrste sankcija i mјera u Konvenciji uključene su i u Direktivu o zaštiti okoliša putem kaznenog prava i usklađene su s drugim kaznenopravnim instrumentima EU-a, kao što su članak 9. Direktive (EU) 2017/1371 i članak 7. Direktive (EU) 2024/1226.

Zamrzavanje i oduzimanje predmeta i imovinske koristi ostvarenih kaznenim djelima protiv okoliša iz odgovarajućeg pravnog okvira uključeno je u članak 35. stavak 3. Konvencije i članak 10. Direktive o zaštiti okoliša putem kaznenog prava. Nadalje, koncept zamrzavanja i oduzimanja predmeta i imovinske koristi iz članka 35. stavka 3. Konvencije u skladu je s Direktivom (EU) 2024/1260 o povratu i oduzimanju imovine i Uredbom (EU) 2018/1805 o uzajamnom priznavanju naloga za zamrzavanje i naloga za oduzimanje. Slične odredbe o zamrzavanju i oduzimanju predmeta i imovinske koristi mogu se pronaći i u članku 10. Direktive (EU) 2024/1226 i članku 10. Direktive (EU) 2017/1371.

Oba pravna okvira određuju otegotne okolnosti, Konvencija u članku 36. i Direktiva o zaštiti okoliša putem kaznenog prava u članku 8. Iako Konvencija sadržava iste otegotne okolnosti kao i Direktiva o zaštiti okoliša putem kaznenog prava, direktiva je opsežnija i navodi druge otegotne okolnosti, kao što je uništavanje dokaza ili zastrašivanje svjedoka ili podnositelja pritužbi koje vrši počinitelj. Osim toga, otegotne okolnosti iz članka 8. Direktive (EU) 2024/1226 gotovo su u potpunosti jednake okolnostima iz Konvencije.

Važnost prava na sudjelovanje u postupcima za osobe koje imaju dovoljan interes ili koje tvrde da im je povrijeđeno pravo, kao i za nevladine organizacije koje promiču zaštitu okoliša, istaknuta je u članku 39. Konvencije i u članku 15. Direktive o zaštiti okoliša putem kaznenog prava.

Direktiva o zaštiti okoliša putem kaznenog prava primjenjivat će se na kaznena djela u Uniji. Geografsko područje primjene Konvencije je veće i obuhvaća zemlje članice Vijeća Europe i treće zemlje, koje mogu postati stranke Konvencije. Konvencija je stoga jedinstvena prilika za poticanje zaštite okoliša izvan Unije uz pomoć međunarodnog pravno obvezujućeg ugovora.

U skladu s pregovaračkim smjernicama trebalo bi postići usklađenost Konvencije s pravnom stečevinom Unije, što doprinosi ostvarivanju ciljeva politike Unije koji se odnose na zaštitu okoliša i u najvećoj mogućoj mjeri odražava područje primjene nove Direktive o zaštiti okoliša putem kaznenog prava. Rezerva u kojoj se navode značenje i područje primjene uvjeta iz članka 56. stavka 3. Konvencije alat je kojim se osigurava usklađenost Konvencije s pravnom stečevinom Unije, uključujući osobito s Direktivom o zaštiti okoliša putem kaznenog prava.

- Dosljednost u odnosu na druge politike Unije**

Konvencija je u potpunosti u skladu s drugim politikama EU-a i za nju neće biti nužne izmjene pravila, propisa ili standarda EU-a ni u jednom reguliranom području.

Konvencija ima zajedničke ciljeve s drugim politikama i zakonodavstvom Unije o zaštiti i poštovanju temeljnih prava iz Povelje Europske unije o temeljnim pravima.

Konkretno, načelo nediskriminacije sadržano u Konvenciji u potpunosti je u skladu sa zakonodavstvom Unije o nediskriminaciji i promicat će uključivanje pitanja jednakosti u provedbu Konvencije.

Konvencija je u skladu i s dijelom trećim glavom V. UFEU-a, kojom se Europskoj uniji dodjeljuju nadležnosti u području slobode, sigurnosti i pravde. Osim Direktive o zaštiti okoliša putem kaznenog prava, Europska unija donijela je sveobuhvatan skup pravnih instrumenata, među ostalim i za suzbijanje kaznenih djela protiv okoliša. Sljedeći pravni instrumenti dio su tog pravnog okvira:

- Direktiva (EU) 2018/1673 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. listopada 2018. o borbi protiv pranja novca kaznenopravnim sredstvima,
- Direktiva (EU) 2019/1937 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. listopada 2019. o zaštiti osoba koje prijavljuju povrede prava Unije,
- Direktiva (EU) 2024/1260 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. travnja 2024. o povratu i oduzimanju imovine,
- Uredba (EU) 2018/1727 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. studenog 2018. o Agenciji Europske unije za suradnju u kaznenom pravosuđu (Eurojust) te zamjeni i stavljanju izvan snage Odluke Vijeća 2002/187/PUP,
- Uredba (EU) 2016/794 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. svibnja 2016. o Agenciji Europske unije za suradnju tijela za izvršavanje zakonodavstva (Europol) te zamjeni i stavljanju izvan snage odluka Vijeća 2009/371/PUP, 2009/934/PUP, 2009/935/PUP, 2009/936/PUP i 2009/968/PUP,
- Direktiva 2012/29/EU Europskog Parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2012. o uspostavi minimalnih standarda za prava, potporu i zaštitu žrtava kaznenih djela te o zamjeni Okvirne odluke Vijeća 2001/220/PUP,
- Okvirna odluka Vijeća 2008/841/PUP od 24. listopada 2008. o borbi protiv organiziranog kriminala.

Nadalje, Konvencija je u skladu s pravnom stečevinom Unije o zaštiti podataka, uključujući Opću uredbu o zaštiti podataka (GDPR)⁽⁷⁾ i Direktivu o zaštiti podataka pri izvršavanju zakonodavstva⁽⁸⁾.

Osim toga, Konvencija je u skladu sa sveobuhvatnim pravom Unije u području okoliša koje je na snazi ili je trenutačno u postupku revizije, a obuhvaćeno je horizontalnim instrumentom, tj. novom Direktivom o zaštiti okoliša putem kaznenog prava. Pravo Unije u području okoliša i Direktiva o zaštiti okoliša putem kaznenog prava preklapaju se u mjeri u kojoj definicija kaznenog djela u skladu s Direktivom o zaštiti okoliša putem kaznenog prava podrazumijeva nezakonito postupanje, tj. kršenje obveza kako su definirane u pravu Unije u području okoliša.

2. PRAVNA OSNOVA, SUPSIDIJARNOST I PROPORCIJALNOST

- **Pravna osnova**

Ovaj se prijedlog podnosi Vijeću u skladu s člankom 218. stavkom 6. UFEU-a.

⁽⁷⁾ Uredba (EU) 2016/679 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. travnja 2016. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodnom kretanju takvih podataka te o stavljanju izvan snage Direktive 95/46/EZ (Opća uredba o zaštiti podataka).

⁽⁸⁾ Direktiva (EU) 2016/680 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. travnja 2016. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka od strane nadležnih tijela u svrhe sprečavanja, istrage, otkrivanja ili progona kaznenih djela ili izvršavanja kaznenih sankcija i o slobodnom kretanju takvih podataka te o stavljanju izvan snage Okvirne odluke Vijeća 2008/977/PUP.

Materijalnopravna osnova za odluku na temelju članka 218. stavka 6. UFEU-a prije svega ovisi o cilju i sadržaju predviđenog akta. U skladu sa sudskom praksom, ako se ispitivanjem mjere Unije utvrdi da ona ima dvostruku svrhu ili dvostruku komponentu i ako se može utvrditi da je jedna svrha ili komponenta glavna ili prevladavajuća, a druga tek sporedna, ta se mjera mora temeljiti na jedinstvenoj pravnoj osnovi, to jest onoj koja je potrebna za glavnu ili prevladavajuću svrhu odnosno komponentu.

Konvencija se u velikoj mjeri podudara s Direktivom o zaštiti okoliša putem kaznenog prava. S obzirom na to da je glavni cilj Konvencije utvrditi minimalna pravila o definiranju relevantnih kaznenih djela, minimalne standarde za sankcije i minimalne standarde za druge mjere za djelotvornije suzbijanje kaznenih djela protiv okoliša, pravna osnova Direktive o zaštiti okoliša putem kaznenog prava – članak 83. stavak 2. UFEU-a, ujedno je materijalnopravna osnova za sklapanje Konvencije.

Budući da se prijedlog odnosi na područje u kojem se primjenjuje redovni zakonodavni postupak (članak 83. stavak 2. UFEU-a), postupovna pravna osnova je članak 218. stavak 6. drugi podstavak točka (a) podtočka v. UFEU-a te je stoga potrebna suglasnost Europskog parlamenta.

- **Nadležnost Unije**

Priroda međunarodnih sporazuma („koji sklapa samo EU” ili „mješoviti”) ovisi o nadležnostima Unije u pogledu određenog predmeta.

U članku 3. stavku 2. UFEU-a navedeno je da Unija ima isključivu nadležnost „za sklapanje međunarodnog sporazuma (...) u mjeri u kojoj bi njegovo sklapanje moglo utjecati na zajednička pravila ili izmijeniti njihov opseg.” Konkretno, Sud Europske unije pojasnio je da „utvrđenje postojanja takvog rizika [od utjecaja na pravila EU-a ili njihove izmjene međunarodnim obvezama] ne prepostavlja potpuno podudaranje područja obuhvaćenog međunarodnim obvezama i područja obuhvaćenog pravnim pravilima Unije”, nego da „na opseg zajedničkih pravila Unije mogu utjecati ili ga mogu izmijeniti takve obveze također kada navedene ulaze u područje koje je već velikim dijelom obuhvaćeno takvim pravilima”.⁽⁹⁾ Analiza prirode nadležnosti Unije mora uzeti u obzir područja obuhvaćena pravilima Unije i odredbama predviđenog sporazuma, njihov predvidivi budući razvoj te prirodu i sadržaj tih pravila i odredbi, kako bi se utvrdilo može li sporazum ugroziti ujednačenu i dosljednu primjenu pravila Unije i dobro funkcioniranje sustava koji se njima uspostavlja⁽¹⁰⁾.

Budući da se područje primjene Konvencije uvelike preklapa s Direktivom o zaštiti okoliša putem kaznenog prava, sklapanje može utjecati na zajednička pravila Unije ili izmijeniti njihov opseg u smislu članka 3. stavka 2. UFEU-a.

Nova konvencija precizno odražava strukturu, prirodu, sadržaj i područje primjene Direktive o zaštiti okoliša putem kaznenog prava. Obje sadržavaju uskladene odredbe o svrsi i području primjene, terminologiji i definicijama, kaznenim djelima, odgovornosti pravnih osoba, nadležnosti, sankcijama i mjerama, otegostim okolnostima, postupovnim pravima i suradnji, preventivnim mjerama i sudjelovanju civilnog društva. Osim toga, tijekom pregovora izbrisano je nekoliko odredaba iz prvotnog nacrta Konvencije koji je predložio PC-ENV, čime je tekst Konvencije još više usklađen s Direktivom o zaštiti okoliša putem kaznenog prava. Primjerice, izbrisane odredbe odnosile su se na obveze i dužnu pažnju država, nevladine organizacije i civilno društvo, obrazovanje, sudjelovanje privatnog sektora i medija, procjenu tvrdnji o prihvatljivosti za okoliš, nezakoniti ribolov, osnivanje skupine stručnjaka za zaštitu

⁽⁹⁾ Predmet C-114/12 Komisija/Vijeće, ECLI:EU:C:2014:2151, t. 69. i 70.

⁽¹⁰⁾ Mišljenje 1/13 od 14. listopada 2014., EU:C:2014:2303, t. 74.

okoliša i borbu protiv kaznenih djela protiv okoliša, parlamentarno sudjelovanje u praćenju te valjanost i preispitivanje rezervi. U usporedbi s prvotnim nacrtom znatno je izmijenjeno i nekoliko odredbi, na primjer definicija „nezakonit” i „posebno teško kazneno djelo” (prethodno nazvano „ekocid”), koje sada precizno odražavaju sadržaj Direktive o zaštiti okoliša putem kaznenog prava.

Nadalje, pravila Unije o kaznenim djelima protiv okoliša na snazi su od 2008., a s obzirom na sve veću važnost i učinak tih kaznenih djela, i dalje će biti važan prioritet i razvijati se na razini Unije. Budući da Konvencija pripada području koje je u velikoj mjeri obuhvaćeno zajedničkim pravilima EU-a, Unija bi stoga trebala imati isključivu vanjsku nadležnost za sklapanje Konvencije u ime Unije kao sporazuma „koji sklapa samo EU”.

U Konvenciji se navodi da je otvorena za potpisivanje Europskoj uniji (članak 53. stavak 1.). Konvencija sadržava i odredbe o rezervama kojima se omogućuje izjava o određivanju područja primjene pojma „nezakonit” i pojmove „domaće pravo”, „domaće odredbe”, „zaštićeno” i „zahtjev” koji se upotrebljavaju u definiciji nekih kaznenih djela na temelju Konvencije.

- **Supsidijarnost (za neisključivu nadležnost)**

Nije primjenjivo.

- **Proporcionalnost**

Konvencija ne prelazi ono što je potrebno za ostvarivanje ciljeva politike za djelotvornu borbu protiv kaznenih djela protiv okoliša i stoga je u skladu s načelom proporcionalnosti, kako je utvrđeno u članku 5. stavku 4. UEU-a. Unija je već izvršila unutarnju nadležnost u tom području donošenjem Direktive o zaštiti okoliša putem kaznenog prava.

Razmatranja koja se primjenjuju na Direktivu o zaštiti okoliša putem kaznenog prava primjenjuju se i na Konvenciju jer učinak kaznenih djela protiv okoliša i važnost zaštite okoliša prelaze granice i zahtijevaju međunarodni pristup. U Konvenciji se definira opseg kaznenih djela kako bi se obuhvatili svi relevantni oblici ponašanja i kako bi se Konvencija istodobno ograničila na ono što je nužno i proporcionalno. Kaznena djela i sankcije utvrđeni u Konvenciji ograničeni su na teška kršenja prava u području okoliša i u skladu su s načelom proporcionalnosti.

- **Odabir instrumenta**

Člankom 218. stavkom 6. UFEU-a predviđa se da Komisija ili Visoki predstavnik Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku podnosi prijedloge Vijeću koje donosi odluku o sklapanju međunarodnog sporazuma. S obzirom na predmet predviđenog sporazuma, prikladno je da Komisija u tu svrhu podnese prijedlog.

3. REZULTATI *EX POST* EVALUACIJA, SAVJETOVANJA S DIONICIMA I PROCJENA UČINKA

- ***Ex post* evaluacije / provjere primjerenosti postojećeg zakonodavstva**

Nije primjenjivo.

- **Savjetovanja s dionicima**

Komisija nije organizirala posebna savjetovanja s dionicima za ovaj prijedlog.

Konvenciju su zajednički pripremali Odbor stručnjaka Vijeća Europe za zaštitu okoliša putem kaznenog prava, u kojem su sudjelovale države članice Vijeća Europe, kao i države promatračice, uključujući Svetu Stolicu.

U skladu s obvezom Vijeća Europe da surađuje s raznim dionicima, razvoj Konvencije uključivao je i doprinos predstavnika civilnog društva i drugih međunarodnih organizacija, uključujući program Ujedinjenih naroda za zaštitu okoliša (UNEP), Ured Ujedinjenih naroda za droge i kriminal (UNODC), globalnu inicijativu za iskorjenjivanje kriminala povezanog s divljom faunom i florom (EWC), Wild Legal i Wildlife Justice Commission.

- **Prikupljanje i primjena stručnog znanja**

Pregovaračka stajališta Unije za Konvenciju pripremljena su uz savjetovanje s Radnom skupinom Vijeća za pravosudnu suradnju u kaznenim stvarima (COPEN).

- **Procjena učinka**

Nije primjenjivo.

- **Primjerenoš i pojednostavljenje propisa**

Nije primjenjivo.

- **Temeljna prava**

Cilj je Konvencije poboljšati okoliš, kako je utvrđeno u članku 37. Povelje Europske unije o temeljnim pravima („Povelja”), a time i dobrobit građana, što pozitivno utječe na pravo na život (članak 2. Povelje), pravo na tjelesni integritet (članak 3.), skrb i dobrobit djece (članak 24.), pravo na uravnotežene radne uvjete (članak 31.) i pravo na pristup preventivnoj zdravstvenoj zaštiti (članak 35.).

Konvencijom se osigurava da je svako zadiranje u zaštitu osobnih podataka nužno i proporcionalno jamčenjem primjene odgovarajućih mjera za zaštitu podataka na osobne podatke koji se prenose u skladu s člankom 42. Konvencije i u skladu s primjenjivim zakonodavstvom i međunarodnim sporazumima.

Konvencija se odnosi na sljedeća temeljna prava:

- slobodu poduzetništva utvrđivanjem odgovornosti pravnih osoba iz članka 34. i jasnim određivanjem slučajeva u kojima će se pravna osoba smatrati odgovornom za kaznena djela protiv okoliša te predviđanjem sankcija za pravne osobe iz članka 35. stavka 2. koje moraju biti djelotvorne, proporcionalne i odvraćajuće, tako da se pri svakom zadiranju u slobodu poduzetništva osigurava nužnost i proporcionalnost,
- načela zakonitosti i proporcionalnosti kaznenih djela i kazni (članak 49. Povelje) iz članka 35. propisivanjem djelotvornih, proporcionalnih i odvraćajućih mjera u kojima se uzima u obzir težina kaznenog djela te predviđanjem slučajeva posebno teškog kaznenog djela iz članka 31. i otegovnih okolnosti iz članka 36.,
- pravo da se za isto kazneno djelo ne sudi niti kažnjava dva puta (članak 50. Povelje – *ne bis in idem*) iz članka 37. predviđanjem mogućnosti uzimanja u obzir pravomoćnih kazni koje je izrekla druga stranka,

a stranke bi je trebale provoditi i primjenjivati uz dužno poštovanje tih prava.

4. UTJECAJ NA PRORAČUN

Konvencija određuje da će države nečlanice finansijski doprinositi aktivnostima Odbora stranaka. Sve zemlje članice Vijeća Europe doprinosit će na uobičajeni način proračunu u skladu sa Statutom Vijeća Europe, a stranke koje to nisu davat će izvanproračunske doprinose. Doprinos stranke koja nije članica Vijeća Europe dogovorit će zajednički ta zemlja i Odbor ministara.

5. DRUGI ELEMENTI

- Planovi provedbe i mehanizmi za praćenje, evaluaciju i izvješćivanje**

Konvencijom se određuje mehanizam za praćenje kojim će Odbor stranaka, sastavljen od predstavnika stranaka, pratiti provedbu Konvencije. Taj će mehanizam također olakšati prikupljanje, analizu i razmjenu informacija, iskustava i dobre prakse među strankama, a prema potrebi će olakšati i djelotvornu primjenu i provedbu Konvencije te iznošenje mišljenja o svim pitanjima u vezi s njezinom primjenom.

- Dokumenti s objašnjenjima (za direktive)**

Nije primjenjivo.

- Detaljno obrazloženje pojedinačnih odredaba prijedloga**

U članku 1. objašnjava se svrha Konvencije.

U članku 2. definira se područje primjene Konvencije.

U članku 3. utvrđuju se definicije važnih pojmoveva iz Konvencije.

U članku 4. navodi se primjena načela nediskriminacije u kontekstu Konvencije.

U članku 5. propisuju se sveobuhvatne i koordinirane politike stranaka Konvencije.

Člankom 6. propisuje se donošenje i objava nacionalne strategije.

Člankom 7. propisuje se da stranke dodjeljuju financijske i ljudske resurse.

Člankom 8. propisuje se da stranke osposobljavaju stručnjake.

U članku 9. utvrđuje se opseg prikupljanja podataka i istraživanja.

U članku 10. navode se opće obveze na temelju Konvencije za poduzimanje potrebnih zakonodavnih ili drugih mjera kako bi se spriječila kaznena djela utvrđena Konvencijom.

U članku 11. navode se mjere za informiranje javnosti.

U članku 12. utvrđuju se kaznena djela povezana s nezakonitim onečišćenjem.

U članku 13. utvrđuju se kaznena djela povezana sa stavljanjem na tržiste proizvoda koji krše zahtjeve povezane s okolišem.

U članku 14. utvrđuju se kaznena djela povezana s kemijskim tvarima.

U članku 15. utvrđuju se kaznena djela povezana s radioaktivnim materijalom ili tvarima.

U članku 16. utvrđuju se kaznena djela povezana sa živom.

U članku 17. utvrđuju se kaznena djela povezana s tvarima koje oštećuju ozonski sloj.

U članku 18. utvrđuju se kaznena djela povezana s fluoriranim stakleničkim plinovima.

U članku 19. utvrđuju se kaznena djela povezana s nezakonitim prikupljanjem, obradom, prijevozom, uporabom, odlaganjem ili pošiljkama otpada.

U članku 20. utvrđuju se kaznena djela povezana s nezakonitim radom ili zatvaranjem postrojenja u kojem se obavlja opasna djelatnost.

U članku 21. utvrđuju se kaznena djela povezana s nezakonitim radom ili zatvaranjem postrojenja koje uključuje opasne tvari.

U članku 22. utvrđuju se kaznena djela povezana s nezakonitim recikliranjem brodova.

U članku 23. utvrđuju se kaznena djela povezana s ispuštanjem onečišćujućih tvari s brodova.

U članku 24. utvrđuju se kaznena djela povezana s nezakonitim zahvaćanjem površinskih ili podzemnih voda.

U članku 25. utvrđuju se kaznena djela povezana s trgovanjem nezakonito posjećenim drvom.

U članku 26. utvrđuju se kaznena djela povezana s nezakonitim rudarenjem.

U članku 27. utvrđuju se kaznena djela povezana s nezakonitim ubijanjem, uništavanjem, hvatanjem i posjedovanjem zaštićene divlje faune i flore.

U članku 28. utvrđuju se kaznena djela povezana s nezakonitim trgovanjem zaštićenom divljom faunom i florom.

U članku 29. utvrđuju se kaznena djela povezana s nezakonitim pogoršanjem staništa unutar zaštićenog područja.

U članku 30. utvrđuju se kaznena djela povezana s invazivnim stranim vrstama.

U članku 31. utvrđuje se što treba smatrati posebno teškim kaznenim djelom.

Člankom 32. uređuje se poticanje, pomaganje i pokušaj.

U članku 33. navode se slučajevi u kojima stranke utvrđuju svoju nadležnost u pogledu Konvencije.

U članku 34. navodi se odgovornost pravnih osoba.

U članku 35. navode se sankcije i mjere.

U članku 36. navode se otegotne okolnosti.

U članku 37. navodi se mogućnost uzimanja u obzir prethodnih presuda koje je donijela druga stranka.

Člankom 38. uređuje se pokretanje i nastavak postupka.

U članku 39. navode se slučajevi u kojima bi stranke trebale razmotriti dodjelu prava pojedincima i nevladinim organizacijama na sudjelovanje u postupku.

Člankom 40. određuje se međunarodna suradnja u kaznenim stvarima.

U članku 41. utvrđuje se mogućnost proslijedivanja informacija među strankama bez prethodnog zahtjeva.

Člankom 42. zahtijeva se usklađenost s pravilima o zaštiti podataka u primjenjivom zakonodavstvu i međunarodnim sporazumima o zaštiti osobnih podataka.

Člankom 43. uređuje se položaj žrtava u kaznenim istragama i postupcima.

Člankom 44. određuje se zaštita svjedokâ na temelju Konvencije.

Člankom 45. određuje se zaštita osoba koje prijavljuju kaznena djela ili surađuju s pravosuđem na temelju Konvencije.

U članku 46. utvrđuje se sastav Odbora stranaka i njegovi unutarnji postupci.

U članku 47. navode se ostali predstavnici koje treba imenovati ili koji mogu biti imenovani u Odboru stranaka.

U članku 48. navode se funkcije Odbora stranaka.

Člankom 49. uređuje se odnos s drugim izvorima međunarodnog prava.

Članak 50. odnosi se na izmjene Konvencije.

U članku 51. navode se učinci Konvencije.

Člankom 52. uređuje se mehanizam za rješavanje sporova u vezi s Konvencijom.

Člankom 53. propisuje se potpisivanje i stupanje na snagu Konvencije.

Člankom 54. propisuje se pristupanje Konvenciji.

Članak 55. odnosi se na teritorijalno područje primjene Konvencije.

Člankom 56. propisuje se mogućnost rezervi za određene odredbe Konvencije, posebno mogućnost da organizacije za regionalnu integraciju navedu područje primjene određenih pojmoveva u Konvenciji na temelju svojeg usklađenog zakonodavstva.

Člankom 57. uređuje se istupanje iz Konvencije.

U članku 58. navode se slučajevi u kojima glavni tajnik Vijeća Europe treba dostavljati obavijesti.

- **Tekst Konvencije i obavljanje**

Tekst Konvencije dostavlja se Vijeću zajedno s ovim prijedlogom.

Tekst rezerve podnosi se zajedno s ovim prijedlogom.

U skladu s Ugovorima, na Komisiji je da u ime Unije dostavi obavijest predviđenu člankom 58. Konvencije kako bi se izrazila suglasnost Unije da bude obvezana Konvencijom.

U skladu s Ugovorima, na Komisiji je i da dostavi obavijesti predviđene u članku 14. stavku 2., članku 20. stavku 2., članku 21. stavku 2., članku 26. stavku 2. i članku 29. stavku 2. Konvencije.

Prijedlog

ODLUKE VIJEĆA

o sklapanju, u ime Europske unije, Konvencije Vijeća Europe o zaštiti okoliša putem kaznenog prava

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 83. stavak 2. u vezi s člankom 218. stavkom 6. drugim podstavkom točkom (a),

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

uzimajući u obzir suglasnost Europskog parlamenta⁽¹⁾,

budući da:

- (1) U skladu s Odlukom Vijeća [XXX] od [...]⁽²⁾ Konvencija Vijeća Europe o zaštiti okoliša putem kaznenog prava („Konvencija“) potpisana je [...], podložno njezinu kasnjem sklapanju.
- (2) U Konvenciji se utvrđuju odredbe o njezinoj svrsi i području primjene, pravnim definicijama i terminologiji, kaznenim djelima, odgovornosti pravnih osoba, sankcijama i drugim mjerama, otegotnim i olakotnim okolnostima, postupovnim pravima i suradnji, preventivnim mjerama i sudjelovanju civilnog društva u pogledu kaznenih djela protiv okoliša.
- (3) Europski parlament i Vijeće su 11. travnja 2024. na temelju članka 83. stavka 2. Ugovora o funkcioniranju Europske unije donijeli Direktivu (EU) 2024/1203 Europskog parlamenta i Vijeća⁽³⁾, koja je uvelike uskladjena s Konvencijom.
- (4) Budući da se područje primjene i materijalne odredbe Konvencije u velikoj mjeri podudaraju s Direktivom (EU) 2024/1203, sklapanje Konvencije može utjecati na zajednička pravila Unije ili izmijeniti njihovo područje primjene u smislu članka 3. stavka 2. Ugovora o funkcioniranju Europske unije. Unija stoga ima isključivu vanjsku nadležnost za sklapanje Konvencije.
- (5) Kako bi se osigurala usklađenosnost Konvencije i Direktive (EU) 2024/1203, Unija bi trebala iskoristiti mogućnost iz članka 56. stavka 3. Konvencije kako bi utvrdila područje primjene pojma „nezakonito“ i drugih pojmove koji se upotrebljavaju u svrhu definiranja kaznenih djela na temelju Konvencije putem rezerve.
- (6) Konvenciju i rezervu trebalo bi odobriti.
- (7) [U skladu s člankom 3. Protokola br. 21 o stajalištu Ujedinjene Kraljevine i Irske s obzirom na područje slobode, sigurnosti i pravde, priloženog Ugovoru o Europskoj

⁽¹⁾ Suglasnost objavljena u SL L [...].

⁽²⁾ SL L [...], [...], str. [...].

⁽³⁾ Direktiva (EU) 2024/1203 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. travnja 2024. o zaštiti okoliša putem kaznenog prava i zamjeni direktiva 2008/99/EZ i 2009/123/EZ, SL L, 2024/1203, 30.4.2024., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1203/oj>.

uniji i Ugovoru o funkcioniranju Europske unije, Irska je [pismom od...] obavijestila da želi sudjelovati u donošenju i primjeni ove Odluke.] ili [U skladu s člancima 1. i 2. Protokola br. 21 o stajalištu Ujedinjene Kraljevine i Irske s obzirom na područje slobode, sigurnosti i pravde, priloženog Ugovoru o Europskoj uniji i Ugovoru o funkcioniranju Europske unije, i ne dovodeći u pitanje članak 4. tog protokola, Irska ne sudjeluje u donošenju ove Odluke te ona za nju nije obvezujuća niti se na nju primjenjuje.]

- (8) U skladu s člancima 1. i 2. Protokola br. 22 o stajalištu Danske, priloženog Ugovoru o Europskoj uniji i Ugovoru o funkcioniranju Europske unije, Danska ne sudjeluje u donošenju ove Odluke te ona za nju nije obvezujuća niti se na nju primjenjuje,
- (9) Provedeno je savjetovanje s Europskim nadzornikom za zaštitu podataka u skladu s člankom 42. stavkom 1. Uredbe (EU) 2018/1725 Europskog parlamenta i Vijeća⁴ te je on dao mišljenje XXXX⁵,

DONIJELO JE OVU ODLUKU:

Članak 1.

Odobrava se Konvencija Vijeća Europe o zaštiti okoliša putem kaznenog prava⁽⁶⁾.

Članak 2.

Odobrava se rezerva⁽⁷⁾.

Članak 3.

Ova Odluka stupa na snagu [...]⁽⁸⁾.

Sastavljeno u Bruxellesu,

*Za Vijeće
Predsjednik*

(4) Uredba (EU) 2018/1725 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. listopada 2018. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka u institucijama, tijelima, uredima i agencijama Unije i o slobodnom kretanju takvih podataka te o stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 45/2001 i Odluke br. 1247/2002/EZ (SL L 295, 21.11.2018., str. 39., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1725/oj>).

(5) SL C [...], [...], str. [...].

(6) Tekst Konvencije objavljen je u SL L [...].

(7) Rezerva je objavljena u SL L [...].

(8) Dan stupanja na snagu Konvencije objavljuje se u *Službenom listu Europske unije*.